

**Svečani nagovor predsednika Državnega sveta Alojza Kovšče
na jubilejnem 25. pohodu po Jurčičevi poti**

(Jurčičeva domačija na Muljavi, 3. marec 2018)

Spoštovani državni svetnik, župan Občine Ivančna Gorica gospod Dušan Strnad, spoštovani predstavniki turističnih, kulturnih in planinskih društev, soorganizatorji pohoda,

lep pozdrav vsem županom sosednjih občin,

dragi pohodniki, planinci, ljubitelji zdravega načina življenja, prijateljstva, kulture in vseh plemenitih vrednot, ki se po tej znameniti poti budijo, ohranjajo in širijo že 25 let!

Dovolite mi, da vas pozdravim v imenu Državnega sveta, drugega doma našega parlamenta.

Ivančna Gorica z zaselki - Muljavo, Višnjo Goro, Stično, Ambrusom, Krko, Zagradcem, Šentvidom pri Stični - se je v zibelko slovenske kulture zapisala z zlatimi črkami. To še posebej velja za književnost in literaturo, kjer med najbolj vidnimi sinovi slovenske besede po pomenu izstopa prav rojak iz Muljave - Josip Jurčič. Navdahnjen s čudovito dolensko pokrajino, predvsem pa s kleno voljo, življenjsko modrostjo, duhovitostjo in izvirnostjo njenih preprostih ljudi, je sredi 18. stoletja mlad in poln idealov v knjigo Slovenstva prispeval – svoj/naš - prvi roman.

Čas, v katerem je Jurčič živel, je bil v marsičem prelomen. Budila so se nacionalna čustva, budil se je narodni ponos. Narodnjakom tistega časa se lahko zahvalimo, da smo Slovenci ohranili svoj jezik in kulturo in preko njiju tudi našo identiteto. Jurčič je od ljudstva jemal, a ljudstvu tudi ogromno dal. Podobe ljudi, njihov vsakdan, dogodki, usode, razmišljanja in govorica - vse to ga je zaznamovalo že kot otroka in dalo pečat njegovemu delu. Bil je prvi slovenski pripovednik in roman Deseti brat pomeni povsem novo dejanje v zgodovini slovenske pisane besede. Če je Prešeren utiral pot jeziku v poeziji, jo je Jurčič v prozi.

Občina Ivančna Gorica se je znala velikemu rojaku pokloniti na najbolj dostojen način - posvetila mu je osrednji občinski praznik 29. maja. To je dan, ko je Jurčič postal urednik dnevnika za gospodarstvo in politiko Slovenski narod. S tem se je posredno podal tudi v politiko. S časnikarstvom je dokazoval obstoj slovenskega naroda, jezika in kulture ter zahteval enake pravice kot so jih imeli Nemci in njihov jezik. Pri tem mu je boku stal še eden od znamenitih Višnjegorčanov - Anton Tomšič, prvi slovenski poklicni novinar iz Dednega Dola. 2. aprila letos bo minilo natanko 150 let, ko je začel izhajati časopis Slovenski narod, ki je kasneje postal prvi slovenski dnevnik.

Vse to so bili pomembni mejniki pri utrjevanju temeljev naše državnosti, ki se jih v času današnje samoumevnosti svobode morda vse premalo zavedamo. Tu, na tej preprosti, barviti in razgibani dolenjski grudi, so živeli ljudje, ki so v sebi nosili ponos, pogum in vizijo. In kakor ostaja Cankar aktualen v bičanju napak družbe, tako ostaja Jurčič brezčasen v opisovanju medčloveških odnosov in karakternih lastnosti preprostih ljudi in tudi tistih, ki so krojili usodo drugih. Opisoval je tako družbeno elito kot preproste posameznike. Sodbo o pravičnosti ali nepravičnosti je prepuščal v premislek bralcem, moralni nauki likov, ki jih je opisoval, pa ostajajo še kako aktualni tudi za današnji čas.

Spoštovane, spoštovani,

življenje je pot in življenje so poti. Njih narave so različne. A Dežela Desetega brata in domačija na Muljavi - ta mala zibelka slovenske književnosti - je posebna dežela, ker ji uspe vsako leto povezati več tisoč ljudi vseh generacij. Pohod po Jurčičevi poti je do danes prerasel v vseslovensko kulturno-rekreativno gibanje. Ideja pa se ne bi uresničila brez zanesenjaštva številnih zaslužnih posameznikov, med katerimi naj posebej izpostavim gospoda Jerneja Lampreta - danes že legendarnega lika Krjavlja, med drugim v 4. mandatu tudi državnega svetnika.

Ob 25-letnici dogodka čestitam vsem organizatorjem, občini in občinski upravi, planinskemu društvu Polž, ki skrbi za urejenost poti, turističnim in kulturnim društvom - za ves trud, za vsa dolga leta dela in vztrajnosti, predvsem pa, ker s svojim delom predstavljate vzor dobrega dela in sodelovanja številnim. Vsem pohodnikom pa želim še veliko lepih pohodniških poti, doživetih razgledov in prijetnega druženja.

Hvala za besedo.